

Bp prof. dr hab. Kazimierz Romaniuk
(21 VIII 1927 – 25 II 2025)

Kazimierz Romaniuk urodził się 21 sierpnia 1927 roku w Hołowienkach k. Sokołowa Podlaskiego, miejscowości należącej do parafii Najświętszego Zbawiciela w Zembrowie (obecna diecezja drohiczyńska). Był synem Władysława i Rozalii z domu Zygmunt.

Podczas II wojny światowej rodzina mieszkała w Warszawie – Kazimierz uczył się na tajnych kompletach gimnazjalnych, które w 1944 roku ukończył tzw. małą maturą. Po wybuchu powstania warszawskiego przyłączył się do walczących, a po upadku powstania znalazł się w obozie w Pruszkowie. Udało mu się zbiec i do końca okupacji musiał się ukrywać. Po wojnie dokończył naukę w Liceum Humanistycznym im. Adama Mickiewicza w Warszawie i w 1946 roku otrzymał świadectwo dojrzałości.

Po maturze, jako kleryk Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego, rozpoczął jednocześnie studia filozoficzno-teologiczne na Wydziale Teologii Katolickiej Uniwersytetu Warszawskiego. Magisterium z teologii uzyskał w 1951 roku. W tym samym roku, 21 października bp Zygmunt Choromański udzielił mu święceń subdiakonatu, 11 listopada bp Wacław Majewski wyświęcił go na diakona, zaś 16 grudnia z rąk abp. Stefana Wyszyńskiego przyjął święcenia kapłańskie w kościele Najczystszej Serca Maryi na Grochowie.

Pierwszą parafią ks. Kazimierza Romaniuka stał się Raszyn – parafia pw. św. Szczepana, a następnie parafia Matki Bożej Nieustającej Pomocy na warszawskiej Saskiej Kępie. Od 4 września 1952 do 6 sierpnia 1955 roku był tam wikariuszem i prefektem.

Kontynuując studia teologiczne na UW, w 1953 roku obronił pracę doktorską w zakresie patrologii. Na dalsze studia został skierowany do Papieskiego Instytutu Biblijnego do Rzymu (1956–1958), gdzie zdobył licencjat z nauk biblijnych, a następnie do jerozolimskiej Ecole biblique et archéologique française (1959–1961) – tę część studiów zakończył kolejny doktorat.

Następne stopnie drogi naukowej ks. bp. Kazimierza to habilitacja w 1966 roku, przyznanie tytułu profesora nadzwyczajnego w 1969 roku i profesora zwyczajnego nauk biblijnych w 1971 roku (ten ostatni tytuł został zatwierdzony przez Kongregację Wychowania Katolickiego w roku 1981).

Już od roku 1953 ks. Kazimierz Romaniuk pracował jako wykładowca. Pierwsze kroki w tej roli stawiał jako asystent, a następnie adiunkt na Wydziale Teologii UW, prowadząc zajęcia z łaciny kościelnej i patrologii. Od roku 1954

był wykładowcą i prefektem studiów Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie. Z przerwami na studia zagraniczne uczył łaciny kościelnej i patrologii (1954–1956), egzegezy Nowego Testamentu, łaciny i francuskiego (1961–1984). Od 1971 roku do konsekracji biskupiej (1982) sprawował urząd rektora Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego Archidiecezji Warszawskiej (WMSD AW) oraz Akademickiego Studium Teologii Katolickiej w Warszawie (ASTK).

Jako naukowiec był związany z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, na którym wykładał Pismo Święte (w latach 1962–1966 jako adiunkt; w latach 1966–1976 jako docent, kierownik Katedry Teologii Biblijnej Nowego Testamentu). Ponadto w 1966 roku ks. Kazimierz Romaniuk podjął współpracę z Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego w Warszawie, a w latach 1970–1972 docentem Wydziału Teologicznego Towarzystwa Jezusowego Bobolanum. Współpracował z Akademią Teologii Katolickiej (1976–1983) jako docent, a następnie profesor Katedry Biblistyki Nowego Testamentu na Wydziale Teologicznym.

Na forum międzynarodowym w 1965 roku został członkiem-przedstawicielem Episkopatu Polski w Światowej Federacji Apostolatu Biblijnego (w latach 1971–1977 pełnił w nim funkcję członka zarządu), zaś w 1966 roku wszedł w skład Stowarzyszenia Nowotestamentalistów Studiorum Novi Testamenti Societas (w latach 1975–1978 należał do jego komitetu wykonawczego).

W 1973 roku ks. prof. Romaniuk otrzymał godność kapelana honorowego Jego Świątobliwości, zaś w 1979 roku kard. Stefan Wyszyński powołał go do godności kanonika kapituły metropolitalnej warszawskiej.

27 lutego 1982 roku papież Jan Paweł II mianował go biskupem pomocniczym archidiecezji warszawskiej, przyznając jako stolicę tytularną dawną diecezję metropolii kartagińskiej: Sicca Veneria. Konsekrację biskupią przyjął 4 marca 1982 roku w bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela, z rąk abp. Józefa Glempa i współkonsekrujących: kard. Franciszka Macharskiego i bp. Władysława Miziołka. Jako dewizę biskupią bp Kazimierz Romaniuk przyjął zawołanie *In Te confido (Ufam Tobie)*.

W archidiecezji warszawskiej był biskupem pomocniczym, wikariuszem generalnym, przewodniczącym Wydziałów: Administracji Ogólnej i Finansowego Kurii Metropolitalnej Warszawskiej.

W ramach Konferencji Episkopatu Polski bp Romaniuk był przewodniczącym Podkomisji Episkopatu do spraw Pisma Świętego, wiceprzewodniczącym Komisji Episkopatu do spraw Wydawnictw Katolickich, członkiem

Rady Naukowej Episkopatu, członkiem Komisji Episkopatu do spraw Nauki Katolickiej, współprzewodniczącym Komisji Wspólnej do spraw Fakultetów Papieskich, członkiem Komisji Episkopatu do spraw Seminariów Duchownych, Podkomisji Państwowo-Kościelnej do spraw Seminariów, Państwowej Komisji Kodyfikacyjnej do spraw Ustawy o Szkolnictwie Wyższym.

25 marca 1992 roku, na mocy bulli Jana Pawła II *Totus Tuus Poloniae populus*, reorganizującej podział administracyjny Kościoła w Polsce, bp Romaniuk został powołany na urząd biskupa diecezjalnego nowego Kościoła lokalnego: diecezji warszawsko-praskiej. Ingres do katedry św. Michała Archanioła i św. Floriana Męczennika miał miejsce 12 kwietnia, zaś do konkatedry Matki Bożej Zwycięskiej – 24 maja 1992 roku. Jako biskup diecezjalny stworzył wszystkie struktury administracyjne nowej diecezji. Przeprowadził I Synod Diecezjalny (1998–2000), zbudował Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Warszawsko-Praskiej na Tarchominie (poświęcone 8 grudnia 2000 r.), doprowadził do ponownego poświęcenia katedry (29 września 2001 r.). W czerwcu 1999 roku, podczas podróży apostołskiej Jana Pawła II do Polski, gościł Ojca Świętego w diecezji (spotkania w Radzyminie i w katedrze). Jego decyzją zostało powołanych do istnienia 35 parafii.

26 sierpnia 2004 roku Jan Paweł II przyjął jego rezygnację z obowiązków biskupa diecezjalnego warszawsko-praskiego, złożoną ze względu na wiek.

W dorobku naukowym i publicystycznym ks. bp. Kazimierza Romaniuka naczelną miejsce zajmuje Biblia Warszawsko-Praska. Jest to ukończone jesienią 1997 roku, po kilkudziesięciu latach pracy, tłumaczenie wszystkich ksiąg biblijnych z języków oryginalnych na język polski dokonane przez jednego tłumacza (pierwsze od 400 lat, po przekładzie podjętym w XVI w. przez ks. Jakuba Wujka SJ).

Poszczególne księgi Pisma Świętego w tłumaczeniu bp. Kazimierza Romaniuka weszły w skład kilkudziesięciu wydań i wznowień całej Biblii (Biblia Tysiąclecia) lub jej poszczególnych części. Biskup Romaniuk uczestniczył także w przygotowaniu przekładu ekumenicznego NT oraz Psalmów.

Biblia Warszawsko-Praska doczekała się wersji audio: została zapisana w 33 częściach na 107 płytach CD. Opublikowano także wersję jako e-book.

Biskup Kazimierz Romaniuk jest autorem ponad 150 książek i tłumaczeń biblijnych (włączając w tę liczbę kilkanaście tłumaczeń na języki obce – włoski, niemiecki, francuski), ponad 700 artykułów (publikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych), blisko 100 recenzji, relacji i wywiadów. Liczby te nie obejmują codziennej działalności pasterza (np. listów do diecezjan pod-

pisywanych słowami „Wasz biskup Kazimierz”) i kaznodziei, niezliczonych uroczystości bierzmowania, wizytacji itd.

Jako autor bp Romaniuk otrzymał w 1991 roku nagrodę Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich; w 2005 roku nagrodę główną Feniks przyznało mu Stowarzyszenie Wydawców Katolickich; medalem w 200. rocznicę istnienia (2016) odznaczyło go Towarzystwo Biblijne w Polsce – w uznaniu dla ogromnego dorobku naukowego, translatorskiego oraz duszpasterskiego.

Biskup Kazimierz Romaniuk był współkonsekratorem dziewięciu biskupów; sześciu biskupów warszawskich: Mariana Dusia (1986), Stanisława Kędziory (1987), Piotra Jareckiego (1994), Tadeusza Pikusa (1999), Józefa Górzyńskiego (2013) i Rafała Markowskiego (2013); biskupa pomocniczego gnieźnieńskiego Jerzego Dąbrowskiego (1982), biskupa pomocniczego ełckiego Romualda Kamińskiego (2005) i biskupa pomocniczego warszawsko-praskiego Marka Solarczyka (2011).

Za honorowego obywatela uznały go: Otwock (1994), Radzymin (1997), Mińsk Mazowiecki (2001) oraz Warszawa (2008); w roku 2012 został wyróżniony Medalem Pamiątkowym *Pro Masovia*.

Odszedł we wtorek 25 lutego 2025 roku, w godzinach południowych w Wojskowym Instytucie Medycznym w Warszawie, w wieku 97 lat, w 74. roku kapłaństwa i po 43 latach posługi biskupiej.

Był biskupem seniorem diecezji warszawsko-praskiej (2004–2025, pierwszym biskupem warszawsko-praskim (1992–2004), biskupem pomocniczym archidiecezji warszawskiej (1982–1992) oraz rektorem WMSD AW i ASTK (1971–1982).

28 lutego 2025 roku odbyła się msza św. żałobna w bazylice katedralnej św. Michała Archanioła i św. Floriana Męczennika w Warszawie, zaś 1 marca 2025 roku – msza św. pogrzebowa pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza, po której nastąpiło złożenie ciała Zmarłego w krypcie w podziemiach katedry warszawsko-praskiej.